

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו....1
- ב. אין מעידין אלא עד שתצא נפשו ואפי' ראוהו מגוייד וצ'לו וזהיה אוכלת בו.....2
- ג. אין מעידין אלא עד ג' ימים.....3
- ד. מצאו קשור בכיס ובארנקי ובטבעת או שנמצא בין כליו אפילו לזמן מרובה כשר.5
- ה. אין מעידין על השומא.....5
- ו. סימנין דאורייתא.....6
- ז. אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו גופו דארוך וגוין כליו דחיישינן לשאלה.....7
- ח. חמור בסימני אוכף ... מהדרין לא שיילי אינשי אוכפא דמסקיב ליה לחמרא.....9
- ט. אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו אפילו מגוייד ואפי' גוסס טמויי לא מטמא הא מיחייא לא חיי.....9
- י. והחיה אוכלת ... ממקום שנפשו יוצאה מעידין.....9
- יא. שחט בו שנים או רוב שנים וברח מעידין.....10
- יב. שחט בו שנים או רוב שנים ורמז ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו חי הוא וסופו למות.....10

דף קכ.

א. אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו

מצאו אדם¹ הרוג או מת ניתן לזהותו לצורך עדות על כך שמת טביעת עיניהם של המכירים אותו, וזה רק אם פדחתו חוטמו ופרצוף פניו קיימים, שהם הלחיים בעצמם והכירו בהם בטביעת עין² שהוא פלוני, מעידין עליו ומשיאין את אשתו, ואם ניטל אחד מאלו אין מעידין ואין משגיחין לא על

¹ שו"ע ונ"כ אבה"ע"ז יז בד

² באר היטב שם ע. ורוב פדחתו ורוב פ"פ ורוב חוטם חבלה בדבר מועט לא מוזק להכרה דרובו ככולו בכל התורה כנלע"ד. קהילות יעקב שם. וע' בתשו' חוט השני סי' צ"ו בענין שהעיד העד שניטל העור מעל פניו והוא החזירה על פניו והכירו אם זה נקרא פ"פ קיימים ע"ש וע' בתשובת צ"צ סי' מ"ה הובא בקה"ע סי' תי"ב. פ"ת שם צג

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

העינים ולא על הפה³, אף על פי שיש להם סימנים מובהקים ביותר בכליו אינו כלום, דחיישינן לשאלה כלומר שמא השאילם לאחר, וזה הוא האחר שהשאילם לו. ואפילו היו לו סימנים בגופו, ואפילו שומא אין מעידין עליו, שדרכן להשתנות. ולהלן עמוד ב' יבואר בעזה"ת מה הדין בסימנים מובהקים.

ב. אין מעידין אלא עד שתצא נפשו ואפי' ראוהו מגוייד וצלוב והחיה אוכלת בו

אין מעידין⁴ על האדם שמת אלא כשראוהו שודאי מת ואין בו ספק כגון דברים שאי אפשר שיחיה אלא ימות מיד בזמן קרוב, ואז הרי אלו מעידין עליו כמו שיבואר בעזה"ת בדרף קבא.

ראוהו צלוב⁵ והעוף אוכל בו⁶, וכן ראוהו שדקרוהו או ירו בו היעים או מלא פצעים אפילו במקום שעושה אותו טריפה⁷, אין מעידין עליו שמת, ואם ראו העוף אוכל במקום שהנפש יוצא בנטילתו כגון מוחו או לבו או בני מעיו, מעידין עליו שמת.

י"א⁸ שעלוב אינו אלא שעלבוהו בידיו ורגליו אבל עליבא שתולין אותו בחבל סביב עוארו ונחנק מיד מעידין עליו אף על פי שהלך משם ולא שהה שם עד שתצא נפשו, דכל שאי אפשר שיחיה אלא ימות בקרוב מעידין עליו. וי"א⁹ שאין לסמוך על הוראה זו כלל.

וכל זה אינו אלא שראוהו צלוב לשעתו והלך לו, אבל אם בא אחר כמה ימים וראהו עדיין צלוב אפי' לא הכירו אח"כ, אמרינן שזהו אותו שנעלב ועודנו צלוב ואין חוששים לאחרי¹⁰.

³ ב"י בשם רי"ז בשם הרמ"ה מוסא סמ"ז ובה"מ שם מא וב"ש סו

⁴ שו"ע ונו"כ שם כט

⁵ שו"ע ונו"כ שם לא

⁶ פ"י דעדיין לא מת והעוף אוכל בו ובמור כתב או שעוף אוכל בו והכל חדא אלא שאין שייך העוף אוכל בו אם אינו אסור ומקושר במקום אחד וטעם איסור הצליבה משום דחיישינן שמא אחר שהלך זה משם בא אחר והתכו מן הצליבה כדאיתא במרדכי בשם ירושלמי דהיא מטרוניתא שעברה ראתה תלוי אחד ציותה לחתוך אותו ונשאר חי. ט"ז שם מג

⁷ ט"ז שם מד מהמור

⁸ דעת הב"ח

⁹ ט"ז שם מג וכן בה"מ שם נח "משום דאפשר שיהתך החבל ויחיה ולא ידעתי למה הקיל הב"ח ומפ' צלוב בידיו". וכן בב"ש צג

¹⁰ פ"ת קל שם מת' נו"ב סי' מ"ו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ג. אין מעידין אלא עד ג' ימים

אין מעידין על ההרוג או על מי שמת 11 אלא א"כ מצאוהו תוך שלשה ימים אחר הריגתו או אחר מיתתו, אבל לאחר ג' ימים אין מעידין עליו מפני שפרצוף פניו משתנה וכסבורין שהוא ראובן ואינו אלא שמעון.

במה דברים אמורים בזמן שהוא ביבשה שלשה ימים אחר הריגתו או מיתתו, אבל אם טבע במים או שנהרג ביבשה והושלך למים¹², מבואר להלן דף קכא. שאפילו שעה שם כמה ימים ואח"כ השליכוהו המים ליבשה והכירוהו, ואין רואים שינוי בגופו ובצורתו¹³, מעידין עליו, שהמים צומתן אותו ומעמידין אותו שלא ישתנה צורתו¹⁴, אפילו הוא במים זמן מרובה.

וכן אם מת בימות הגשמים בימי הקור, מעידין עליו אפילו אחר כמה ימים, כי בודאי נקרש ונגלד ואינו מניחו לתפוח¹⁵.

וכל זה אינו אלא דוקא להעיד עליו בטביעות עין, אבל ע"י סימנין מובהקין שבגופו שיבוארו להלן עמוד ב' אפילו השתהה שלושה ימים מתירין את אשתו, שהסימן מובהק אינו משתנה, רק הצורה והתואר שדרך להכירו בו על ידי טביעת עין הוא משתנה.

מצאוהו הרוג¹⁶ ומכירין אותו בטביעות עין, ואין יודעין מתי נהרג¹⁷, יש אומרים שתולין להקל לומר שנהרג תוך ג' ימים ומעידים עליו, שכיון שאין

11 שו"ע ונו"כ שם כו

12 ב"ש שם עט

13 ב"ש שם עט

14 ע' בתשו' כנסת יחזקאל סימן מ"ז כתב שם לולא היראה הייתי אומר דה"ה אם נקבר בקרקע ג"כ לא מיתפח כי אורא גרמא לנפוח וכן ההוש מעיד כו' והאריך בזה ע"ש. ולכאורה אישתמיטתיה דברי המדרש רבה פ' מצורע סי' י"ח בר קפרא אומר עד ג' ימים תקפו של אבל למה שצורת הפנים ניכרת דתנן אין מעידין לאחר ג' ימים כו' ע"ש מבואר להדיא דגם בנקבר בקרקע משתנה לאחר ג' ימים. פ"ת שם קיד

15 ועדיף טפי מצינת מים כ"כ הרמב"ן סוף יבמות וכ"פ בתשוב' מ"ב סי' ק"ד. ב"ש שם עה. ועיין בס' מה"צ ס"ק ק"ב שהעלה שדברי המ"ב בדין זה אין להם על מה שיסמכו וגם הח"מ בתשובה שבס"ק נ"ה בעובד' דפנחס מארלא שנמצא כשהיה נקרש מאד עד אשר יבש היה כעין ואפ"ה לא סמך על המ"ב בזה אף על פי שהיה שם עוד כמה צדדים להתיר שהיה שלם בגופו וצורתו והיה לו כמה סימנים ע"ש והתימה על הב"ש שהביא דברי המ"ב בסתם ולא ראה שהח"מ חולק עליו לכן דינו של המ"ב צ"ע למעשה עד כאן דבריו. ולעניות דעתי אפשר קצת ליישב דגם הח"מ אינו חולק עליו אלא שבעובדא דידיה המעשה היה שהוציאו מן המים סמוך לשבת והיהודים ראו אותו למחר בבוקר והיה נקרש ולכן חשש הח"מ אולי בעת שהוציאוהו לא היה נקרש ונשתהה ואח"כ נקרש בעת הקור ומה שהביא בזה דעת המ"ב היינו רק לצירוף בעלמא כי מאחר שיבש היה כעין יש לתלות שנקרש כבר במים או תיכף כשהעלוהו וצ"ע. פ"ת שם קיג

16 שו"ע ונו"כ שם כז

17 צריך להבין איך יודעים בודאי שנהרג תוך ג' ימים אם לא באופן זה שנהרג אחד בפנינו ואין מכירין אותו עד שבא אחר תוך ג' ומכירו. ט"ז שם לח

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

נראה לנו שום שינוי בפנים¹⁸ אלא שיש לחוש שמא נתפח ונשתנה ואחר הוא, אין זה אלא חששא דרבנן ואזלינן לקולא¹⁹, ויש מחמירין אף בזו²⁰.

אולם אם יצא קול איש פלוני מת או נהרג ואחר ג' ימים מצאוהו מת והכירוהו בטביעת עינם שהוא אותו פלוני, מתירין את אשתו לדברי הכל ממה נפשך, אם הקול הוא אמת אין אנו צריכין עדות אחרת, ואם הקול אינו אמת הרי אינו לאחר ג' ימים²¹.

וכן כשמצאוהו שלם ולא נודע אם הוא תוך ג' ימים או אחר ג' ימים וגופו שלם ולא נחבל בפניו לכ"ע מעידין²².

יש אומרים²³ בשם רבינו תם שדין ג' ימים אינו אלא כשהוא חבול בפניו, אבל אם אינו חבול בפניו מעידין עליו אפילו ביבשה אפילו אחר כמה ימים על ידי טביעת עין של גופו ועורתו, שבלא חבלה בפניו אינו משתנה אפילו בכמה ימים, ואינו מחזור בעיני האחרונים.

¹⁸ אך אם ראהו נפוח לכ"ע אין מעידין רשד"ם סי' נ"ו. וכ"כ בנה"ג דאפילו למקילין בספק אשתהי היינו דוק בשלא נתפח אבל בנתפח איסור דאוריית' הוא ולחומר' דודאי אשתהי הואיל שנתפח ע"ש דמ"ו ע"א שהאריך בתשו' ומסיק דיש לחוש לרבוות' דסוברים דבעיננא דאיתתא אין להתיר מטעם ס"ס דכולא חדא ספיקא הוא ספק מת ספק לא מת ע"ש. באה"ט שם פה

¹⁹ ועיין בקהלות יעקב שהביא מהרי"ט סימן ל"א ודייק מדבריו שצריכין העדים להעיד שלא נשתנה אלא כמת שעבר עליו יום או יומים. וכתב עליו ועדות קשה הוא זו ואין צריכים להעיד כן אלא מסתמא תלי' שלא נתפח ולא שהה עייש.

²⁰ ועיין במ"ז שם ל"ט שכתב לדעת הרב המורחזי שזכרתי בסעיף ט"ו שהולכים להקל בפלוגתא גבי עדות דאשה ממילא גם כאן יש לסמוך להקל. ועיין בקהלות יעקב שרוב המחברים הסכימו דמותרת וכן מסתבר דע"כ הא דאמרין דאין מעידין לאחר ג' ימים לאו מטעמא דחיישינן דאחר נשתנה לצורה זו דזה דבר זר ורחוק דהא לא חיישינן לשום ט"ע אולי קרה עוד א' כמוהו שיהי' ט"ע שלו דומה לחבירו וה"נ לא שייך למימר דאולי אחר שהט"ע שלו אחר שנשתנה יהי' דומה להט"ע של בעל אשה זו אלא הטעם דחז"ל חקרו הדבר דבודאי נשתנה אחר ג' ימים ולא אית לוי' ט"ע גמור רק מכת המשער והמדמה משערין שזהו ראובן אף שרואין שינוי קצת תולין בשינוי דמיתה ונדמה להם שהוא זה מאריך וגו' פניו אבל בספק ג' ימים או יש לנו הוכחה גמורה מהא דאמרו העדים שהכירוהו בט"ע גמור שבודאי תוך ג' ימים הוא כי למה נחשד העדים למשקרים ולומר שהעדים אין אומרים רק מהמשער או מאריך וגו' פניו ולכך מחזיקין אותו שבודאי תוך ג' ימים הוא. ועיין ביאור הגר"א כאן שביאר מחלוקתם שהמחמירים ס"ל שהוא ספיקא דאוריית' לחומרא והוא שיטת הרשב"א כמבואר בדבריו, וסברא הראשונה כיון שמכירין אותו מסתמ' חזקה שזהו אלא שחששו חכמים שמא נשתנית צורתו וה"ל ספיקא דרבנן ולקולא.

²¹ וקשה שאכתי לא נפק מידי ספק דשמא הקול אינו אמת והוא עדיין חי וזה אדם אחר הוא. ונראה לי דהרב בעל השו"ע סבירא ליה דטעם המקילין בספק כיון שאין נראה לנו שום שינוי פנים ושמא נתפח חששא דרבנן הוא והמחמירין חוששין אף לחששא זו שהיא רחוקה קצת ובוזה שס"ל לבעל השו"ע דבמקום דאיכא עוד חד לטיבותא דהיינו שיש [קול] שנהרג אף על גב דאין ראוי להתיר מחמת אותו קול לבד מ"מ מסייע להכריע להקל מחמת ספק שמא נתפח והמחמירין מודים בזה כנ"ל דלא מכת ממה נפשך מתיר בעל השו"ע בזה לדברי הכל. ט"ז שם מ. אולם עיין בח"מ נב שהמחמירים בספק ג' ימים יחמירו גם בזה אבל בב"ש פד כתב כמ"ו.

²² באה"ט שם פה מהרשד"ם נו

²³ שו"ע ונו"כ שם כה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ד. מצאו קשור בכיס ובארנקי ובטבעת או שנמצא בין כליו

אפילו לזמן מרובה כשר

כששיירות מצויות²⁴ ולא הוחזקו שני אנשים ששםם שזה באותה העיר או הוחזקו ואין שיירות מצויות וכ"ש בשניהם יחד, אם מצא גט לאלתר כשאברו, כגון שמעט קודם שאבד ראה את הגט, וראה שלא עבר שם שום אדם משעת נפילה עד שעת מציאה הגט כשר, שאין שום חשש

ואם מצאו שלא לאלתר ויש לו סימן מובהק בגט כגון נקב בצד אות פלונית או שמכירו בטביעת עין שזה הגט שלו הוא, או אפילו אין לו סימן וטביעת עין בהגט רק שיש לו סימן מובהק או טביעת עין בכלי שהיה בו הגט ומצאו גם עתה בהכלי ויודע שלא השאילו לאחר מיום שהניח את הגט בכלי, זו או שמצאו קשור להכיס שלו או לארנקי שלו או לטבעת שלו ואותם מכיר בטביעת עין ואף שאינו זוכר אם השאילם לאחר לא היישין דכיס וארנקי וטבעת אנשים אינם משאילים שהוששין לניחוש וטבעת חוששין לזיוף או שמצאו בביתו בין כלי ביתו ואפילו בביתו שכיהי רבים ואם היה מוצאו על הקרקע היה חשש מ"מ בין כלי ביתו אין שום חשש, בכל אלו אפילו הוחזקו ושכיהי שיירות ומצאו לזמן מרובה כשר ומוסרו ליד האשה.

ה. אין מעידין על השומא

מצאו אדם 25 הרוג או מת, אם אין יכולים להעיד על פדחתו חוטמו ופרצוף פניו כנוצר, אפילו היו לו סימנים בגופו, ואפילו שומא, ואפילו אם העידו על שומא באזור מסויים²⁶, אין מעידין עליו, שדרכן להשתנות.

²⁴ שו"ע ונו"כ שם קלב ד וערוה"ש י

²⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יז כד

²⁶ בגמ' יש שתי לשונות דלשנא קמא ס"ל סימנים דאורייתא ושומא לא הוה סימן מחמת דשומא מצויה בבן גילו שגולד עמו בשעתו במזל אחד ומעם אחר דשומא עשויה להשתנות אחר מיתה פי' רש"י ואם בחייו היה שומא נעשית לבנה או אפכא ונראה דהחשש הוא שמא יהיה לו סימן ששומא שחורה ובאמת היתה לבנה אלא שמחמת מיתה הושחרה ואיש אחר הוא זה. וללשנא דסימנין דרבנן הוה מעמא דשומא לא הוה סימן משום דלאו סימן מובהק הוא וכתב ב"י בשם מהרד"ך וז"ל אפילו לרבנן דסברי דשומא לאו סימן מובהק הוא קאמרו דיש סימנים דהוי מובהקים ואפשר נמי דבשומא נמי אם פרט וצמצם השומא שאמר שיש שומא במקום פלוני באבר פלוני סימן מובהק חיישינן ליה ויכול להיות שלזה דקדק רש"י בדבריו ופי' באלו מציאות היה לו שומא באבר פלוני ולא פי' לומר באבר במקום פלוני עכ"ל ובשו"י מהרשד"ם סי' נ"ב ובתשו"י מ"ב סי' ס"ג חולקים עליו. ט"ז שם כט וב"ש שם עא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ו. סימני דאורייתא

כל דבר שיש בו סימן, והיינו שהפץ זה משונה משאר הפצים כיוצא בו, שעל ידו יוכל בעל האבירה להוכיח שהחפץ הוא שלו, בין סימן בגוף החפץ, בין במדתו או במשקלו, חייב להכריז²⁷.

אין מחזירין אבירה אלא בסימנים מובהקים²⁸, כגון מדה, משקל או מנין או מקום, וכל שכן סימן גמור, כגון שאומר שיש נקב במקום מסוים²⁹, אבל צבע החפץ אינו סימן³⁰.

מדין תורה מחזירין אבירה למי שבא ונותן סימן³¹, אלא אם כן הוא מוחזק רמאי שי"א שאין מחזירין לו רק על פי עדים שהחפץ שלו. ויש אומרים³² שמדין תורה מחזירין לסתם בני אדם אפילו בסימן צבע החפץ, ומי שהוא מוחזק רמאי אין מחזירין לו רק בסימן מובהק.

התקינו חז"ל שלסתם בני אדם אין מחזירין עד שיביא עדים שאינו רמאי³³, או שמוחזק לנו שהוא תלמיד חכם, ואז מחזירין לו בסימנים מובהקים, ואף בזמן הזה יש דין תלמיד חכם לענון זה³⁴, ויש אומרים שבסימן גמור מחזירין אפילו לסתם בני אדם³⁵. ואם מביא עדים שאינו רמאי, או

²⁷ וברין הוצאות ממון שלא באבירה עפ"י סימנים, ע"י ש"ך סימן רצ"א וכו' שם, קצה"ח סימן קלו, דברי גאונים כלל ג סימן ב, שבילי דוד סימן רצו.

²⁸ שו"ע ונו"כ חו"מ רס"ז ז יד

²⁹ סמ"ע שם ז

³⁰ לשון המגיד משנה [פי"ג מגזילה ואבירה ה"ג] דג' מיני סימנים הן, סימן נקב בצד אות פלוני והדומה לו, והוא סימן מובהק גמור דנחשב בשאר דברים בעדים. וסימן ארוך וגוץ ומשקל ומקום, הוא סימן בינוני והוא סימן מובהק סתם מיקרי, ומיניה איירי הרמב"ם והמחבר כאן, וקאמר [ראה רמב"ם שם ה"ה] שמחזירין עליה האבירה מדין תורה [וכמ"ש בסעיף ז']. וסימן חיור וסומק, אינו מיקרי סימן מובהק כלל. וילפינן ליה מקרא שנאמר [דברים כ"ב ב'] עד דרוש אחיך, ודרשו רז"ל [ב"מ כ"ה ע"ב] דרוש להבא לומר שלי הוא שלא יהא רמאי, ומדאורייתא כשיתן סימן מובהק תו לא חיישינן שהוא רמאי. וזה שמסיק [בסעיף ו'] וקאמר בראשונה כו', ור"ל שדינו כדין תורה אא"כ הוחזק רמאי שבו החמיר להצריכו עדים [ואי סגי בודאי רמאי באומר נקב יש בצד אות פלוני או לא, עיין דרישה [שם] בזה], ומשרבו הרמאים התקינו שלא להתחזיר לסתם בני אדם אא"כ יביא עדים שהוא שלו או שיביא עדים שאינו רמאי, [ו]חוזר הדין לדין תורה להתחזירו לו בסימנים מובהקים. סמ"ע שם ז. ועיי"ש בש"ך ב שארוך וגוץ לא הוי סימן כלל

³¹ שו"ע ונו"כ שם ה' וט"ז שם

³² רמ"א שם ו על פי הסמ"ע והש"ך שם ג חולק

³³ שו"ע שם ו וכמ"ע שם, ולדעת הרמ"א לשיטת הסמ"ע אפילו בזמן הזה מחזירין בסימן מובהק אפילו לודאי רמאי.

³⁴ ש"ך שם ב וכן פסק בשו"ע הרב

³⁵ הכרעת הש"ך שם וכן נראה דעת הט"ז

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

שהוא מוחזק בתלמיד חכם, מחזירין לו בסימן מובהק, ואם הוא ודאי רמאי אין מחזירין אלא על פי עדים.

דף קכז:

ז. אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו גופו דארוך וגוף כליו דחיישינן לשאלה

כבר התבאר לעיל עמוד א' שאם מצאו אדם חרוג או מת אפשר לזהותו ולהעיד עליו בטביעת עין גמורה ולפיכך אם פדחתו חוטמו ופרצוף פניו קיימים, שהם הלהיים בעצמם והכירו בהם בטביעת עין³⁶ שהוא פלוני, מעידין עליו ומשיאין את אשתו, ואם ניטל אחד מאלו אין מעידין ואין משגיחין לא על העינים ולא על הפה³⁷,

עוד אפשר להעיד עליו על ידי סימנים מובהקים בגופו, אבל סימנים מובהקים ביותר בכליו או בבגדיו אינו כלום, שחוששים לשאלה שמא השאילם לאחר³⁸, וזה הוא האחר שהשאילם לו. או שמכרם לאחר או שנאבדו וזה האחר מצאם³⁹. ואפילו בדברים שאין רגילים למכרם ולהשאילם⁴⁰. וי"א⁴¹ שבכלים שאין רגילים להשאילם או למכרם, כגון ארנק

³⁶ באר היטב שם ע. ורוב פדחתו ורוב פ"פ ורוב חוטם חבלה בדבר מועט לא מוזק להכרה דרובו ככולו בכל התורה כנלע"ד. קהילות יעקב שם. וע' בתשו' חוט השני סי' צ"ו בענין שהעיד העד שניטל העור מעל פניו והוא החזירה על פניו והכירו אם זה נקרא פ"פ קיימים ע"ש וע' בתשובת צ"צ סי' מ"ה הובא בקה"ע סי' תי"ב. פ"ת שם צג

³⁷ ב"י בשם רי"ו בשם הרמ"ה מוסא סט"ז ובח"מ שם מא וב"ש סו

³⁸ אם נמצא סימנים אמצעי בגוף וסימנים מובהקים ביותר בכלים מהני ממ"נ אי סימנים דאוריית' כתירון הראשון וחיישינן לשאלה מהני סימנים שא"מ ביותר ואי סימנים דרבנן ולא מהני סימנים שא"מ ביותר לא חיישינן לשאלה כן שמעתי בשם הגאון מהר"ל מפראג מיהו אין מוכרח כי יש לומר לפי אוקימתא סימנים דרבנן ואז בעינן סימנים מובהקים ביותר או ממילא חיישינן לשאלה כי בעינן ס"מ ביותר ואם יש חשש שאלה אז ליכ' ס"מ ביותר וכן הוא לדעת כמה פוסקים. ב"ש שם סט

³⁹ ודוק' חפ"ן אחד או שנים שאינו צריך להם ויוכל להיות בלא אותם כלים או שיש להם אחרים בבית אבל מי שיצא מביתו במלבושים שעליו לא היה משאילן הוא לאחריים וישאר הוא ערטילאי מהרי"ט ח"ב סי' ל"ה וכ"כ הר"ם פדוואה סי' ל"ו דאם הכירו במלבושיו שהיה לבוש קודם הטביעה כשהיה אתו בספינה לא חיישינן לשאלה. באה"ט שם עא

⁴⁰ סמ"ע שם מב

⁴¹ ב"ש שם סט שהקשה דהא בסוגי' זו הקשה מגט דמחזירים בסימני הכלים על מתני' דלא מהני סימנים בכלים ש"מ גט והיתר האשה שוין ולקמן סי' קל"ב פסק דלא חיישינן לשאלה בארנקי ואפשר בגט הבעל דבר בפנינו ולא אמר דהשאיל לא חיישינן לשאלה אבל כאן חיישינן לשאלה שמא השאיל הבעל מיהו הסוגי' עדיין אינו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

וטבעות אם נמצאו בבגדיו שלבוש בהם, או נמצא בידו הטבעות אין חוששים לשאלה⁴², והרי זה סימן מובהק להתירה. אבל אם נמצא ארנקו סמוך לו אינו מועיל כי יש לומר שהיה מונח מאז ומקדם.

וסימנים מובהקים בגופו הנם כגון שהיה לו אבר יתר, או חסר או שינוי באחד מאבריו ואז מעידין עליו, אבל קטן או ארוך או חיוור וסומק שחור או לבן וכדומה, אינו סימן מובהק, שבעניינים אלו יש הרבה בני אדם שדומין זה לזה, ושמצא אחר הוא, והכלל סימן מובהק הוא שלא ימצא רק א' מאלף והוא דבר זר ומפולג.

ואפילו מאה סימנים שאינם מובהקים אינם כלום, ואפילו לצרפם לשאר אומדות המוכיחות אינם כלום. אולם סימנים מובהקים קצת מצטרפים להחשב כסימן מובהק ומועיל⁴³. וי"א⁴⁴ שאין לסמוך על כך למעשה.

גבשושית גדולה על חוטמו או שחוטמו עקומה הרבה וכדומה לזה הוא סימן מובהק, אבל עקומה מעט לא הוא סימן, והוא הדין לרושם שבגופו או באחד מאבריו ויודע לצמצם מקומם⁴⁵ הוא סימן, אבל שינים גדולים אף על גב שגדולים הרבה לא הוא סימן מובהק, אולם שינים שאינם מצוים לרוב העולם הרי הם סימן⁴⁶.

וכן מי שהיה לו רושם באצבע מצד איזה חולי שנחלה באצבעו ונשאר עקום מעט אפילו אינם יודעים להעיד איזו אצבע נחשב הדבר לסימן מובהק. ומתירים על פי עדות זו⁴⁷.

סתם עלקת אינה סימן אבל אם יודע את מקומה בעצמום כלומר שידע לומר באותו אבר סמוך לראש האבר או בסופו או באמצע הרי זה סימן גמור, ואם העד מעיד על עלקת מתחת לעין בעצמום מקום ואינו יודע תחת איזה עין אינו סימן גמור ואינו מועיל להתיר אשה⁴⁸.

עדות על נקב מפולש, כלומר שעובר מצד לצד בשן, הרי זה סימן מובהק גם אם אינו יודע לומר באיזו שן⁴⁹.

מיושב ונ"ל עיקר דלא היישינן לשאלה בארנקי וטבעות כמשמעות הסוגי' הנ"ל. ואין לדמות דינים אלו להא דאיתא בפ' אלו מציאות אם נמצא פירות סמוך לכלי כמ"ש בת"ה סי' רס"ב ופשוט בעיני.

⁴² ציצית שעליו עדיף מטבעת כים וארנקי ולא היישינן לשאלה מהר"י מטראני חלק ב' סימן ל"ה. קמיע לא היישינן לשאלה מהר"ט חלק א' סימן קל"ט. אם אין מנהג המקום ללבוש אותו מלבוש אלא הוא לא היישינן לשאלה הראנ"ח חלק א' סימן ע"ה. היה לו נום באזנו הביא הראנ"ח חלק א' סי' נ"א תשובת מוהר"א דס"ל דלא היישינן לשאלה אבל הוא חולק עליו וסביר' ליה דהיישינן לשאלה. באה"ט שם עא

⁴³ ט"ז שם ל מהמשיאת בנימין סג

⁴⁴ בח"מ בתשובה חלק על זה והביאו הב"ש אולם המניהה על הט"ז יישוב קושיותיהם והצדיק דברי הט"ז

⁴⁵ לבוש על פי מה שביארו הט"ז שם לא ודלא כמשא"ב

⁴⁶ ב"ש עה

⁴⁷ ט"ז שם כט מהב"י בשם מהרד"ך. וכן בב"ש שם עא

⁴⁸ ב"ש שם עא

⁴⁹ דהנקב בעצמו הוא דבר חידוש מאד ואין צריך לומר המקום ב"ש שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ח. חמור בסימני אוכף ... מהדרין לא שיי' אינשי אוכפא דמסקיב ליה לחמרא

מצא חמור ואוכף עליו, אם נתן סימן באוכף מהזיר לו גם החמור⁵⁰.

ושלשה חילוקים⁵¹ בסימנים דהסימן המובהק ביותר מועיל אפילו לגבי אשה, וסימן המובהק קצת אין מועיל גבי אשה אבל גבי אבידה מועיל, וסימן שאינו מובהק כלל כגון ארוך וגוץ וכיוצא בו אינו מועיל אפילו לגבי אבידה.

ט. אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו אפילו מגוייד ואפי' גוסס טמויי לא מטמא הא מיחייא לא חיי

הגוסס⁵² ומי שנשחטו בו ב' סימנים או פצוע הרבה פצעים אינן מטמאין עד שתצא נפשם. וכן כשנתלה בצוארו ועודנו חי, נראה דלא נחשב כמת שהרי אם יתירוהו אפשר להשיבו לתחיה⁵³.

י. זהחיה אונלת ... ממקום שנפשו יוצאה מעידין

ראוהו צלוב⁵⁴ והעוף אוכל בו⁵⁵, וכן ראוהו שדקרוהו או ירו בו היצים או מלא פצעים אפילו במקום שעושה אותו טריפה⁵⁶, אין מעידין עליו שמת, אפי' אחר י"ב חדש⁵⁷. ואם ראו העוף אוכל במקום שהנפש יוצא בנטילתו וכן שראוהו שדקרוהו או ירו בו היצים או מלא פצעים במקום שתצא נפשו

⁵⁰ שו"ע ונו"כ חו"מ סימן רסב סעיף יח, ואף על פי שאינו נותן סימן בחמור עצמו, וכתב בערוה"ש דהיינו כשנתן אמתלא ומעם למה אין לו סימן בגוף החמור, כגון שקנאו מחדש וכיוצא בזה, אבל בלא"ה הרי שקרו מוכה, ואם נותן סימן בחמור ולא נמצאו, ודאי שאין מהזירין לו את החמור, וכתב עוד דה"ה סוס קשור בעגלה אם נותן סימן באחד מהזירין גם את השני כשיש לו אמתלא.

⁵¹ אחרונים באבהע"ז שם

⁵² שו"ע ונו"כ יו"ד שע

⁵³ ערוה"ש שם א

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שם לא

⁵⁵ פי' דעדיין לא מת והעוף אוכל בו ובטור כתב או שעוף אוכל בו והכל חדא אלא שאין שייך העוף אוכל בו אם אינו אסור ומקושר במקום אחד ומעם איסור הצליבה משום דחיישינן שמא אחר שהלך זה משם בא אחר והתכו מן הצליבה כדאיתא במרדכי בשם ירושלמי דהיא מטרוניתא שעברה ראתה תלוי אחד צייתה להתוך אותו ונשאר חי. ט"ז שם מג

⁵⁶ ט"ז שם מד מהטור

⁵⁷ בהאה"ט צח

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

כגון מוחו או לבו או בני מעיו, או העידו עליו שהכהו במקל על קדקדו עד שיוצא המוח לחוץ⁵⁸, מעידין עליו שמת.

וכל זה כשהוא אינו גוסס אבל אם הוא גוסס מעידין עליו, אולם אם אין בו מהנ"ל והוא גוסס אין מעידים עליו, גם אם הוא גוסס ג' ימים⁵⁹.

יא. שחט בו שנים או רוב שנים וברח מעידין

שחטו בו שני סימנים או רובן⁶⁰, אפילו עמד וברח מעידין עליו שמת שודאי סופו למות, וכן כל כיוצא בזה מדברים שאי אפשר שיחיה אלא ימות מיד בזמן קרוב, הרי אלו מעידין עליו.

יב. שחט בו שנים או רוב שנים ורמז ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו חי הוא וסופו למות

גוסס⁶¹ הרי הוא כחי ויכול לגרש את אשתו, וכן אם שחטו בו שנים או רוב שנים או ראוהו מנוייד או עלוב והחיה אוכלת בו, וכן שנפל מן הגג ורמז ואמר כתבו גט לאשתי כותבין ונותנין כל עוד שנשמתו בו ששואלין אותו נכתוב גט לאשתך והרכין בראשו, כמה פעמים. דאף על פי שנחלש מלהוציא דבור מפיו מ"מ דעת צלולה לו יש וצריכין לבדקו. ובדיעבר אפילו לא בדקו אותו נותנים גט⁶².

⁵⁸ באה"ט שם צט

⁵⁹ דלא כהב"ש שהתיר בגוסס ג' ימים ותמהו עליו האחרונים עיין דג"מ שם ופ"ת קלא בסופו.

⁶⁰ שו"ע ונו"כ שם ל

⁶¹ שו"ע ונו"כ שם קבא ז ח

⁶² ב"ש שם יא